

werd gekenmerkt door de decentrale opzet. Landelijke sprekers (met name Tweede Kamerleden) ondersteunden de provinciale kandidaten.

Voor het eerst sinds jaren werd er weer een positief verkiezingsresultaat behaald. Voor komende campagnes zal onderzocht moeten worden op welke wijze moderne informatie-technologie benut kan worden tijdens campagnes.

Na een 'proefhuwelijk' van ruim een half jaar, is in de zomer van 1991 een definitief contract gesloten met het reclamebureau PPGH/JWT. Door het bureau is een kwalitatief onderzoek gehouden onder (oud) VVD-kiezers. De conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek zijn voorgelegd aan het hoofdbestuur, de Tweede-Kamerfractie en de Landelijke Propaganda Commissie. De LPC heeft het onderzoek uitgebreid besproken en de discussie samengevat in een advies aan het Hoofdbestuur. Dit advies en de aanbevelingen van PPGH/JWT vormen de basis voor het in de komende periode op te stellen communicatieplan.

In samenwerking met PPGH/JWT wordt een nieuwe huisstijl voor de partij ontwikkeld. In december heeft het hoofdbestuur op basis van een advies van de LPC- en de KC-voorzitters een keus gemaakt uit de verschillende voorstellen. Dit voorstel wordt nu verder uitgewerkt voor de diverse elementen zoals briefpapier, folders en propagandamateriaal. In 1992 zal een begin worden gemaakt met de geleidelijk invoering van de nieuwe huisstijl in de partij.

Een werkgroep binnen het hoofdbestuur houdt zich bezig met ledenwerving en ledenbehoud. De door deze commissie opgestelde notitie is besproken met de leden van de LPC en tijdens een aantal bijeenkomsten met kamercentrales. Na verwerking van de resultaten zal de commissie met concrete voorstellen komen voor een continu proces voor ledenwerving. Dit ook in aanloop naar de viering van het 45-jarig bestaan van de partij in januari 1993.

Bijlage VI

Beleid D. W. Dettmeijerstichting

De doelstelling van de Dettmeijerstichting, het verrichten en doen verrichten van activiteiten ter bevordering van de parlementaire democratie, het handhaven van de mensenrechten, en de ondersteuning van liberale groeperingen en instellingen in andere landen dan in Nederland, zal ook dit jaar ten uitvoer gebracht worden door middel van verschillende soorten activiteiten.

Eén van deze activiteiten bestaat uit het monitoren van de politieke en mensenrechtensituatie in de landen van Oost- en Midden-Europa, door middel van het ontvangen van delegaties, bezoeken aan de landen zelf, het telefonisch en schriftelijk leggen en onderhouden van contacten en uitwisselen van informatie, en het bezoeken van multi- of bilaterale congressen.

Dit monitoren is ook van belang om goed te kunnen beoordelen of de politieke partijen waarmee de Dettmeijerstichting al samenwerkt in aanmerking blijven komen voor steun, en om te beoordelen of de activiteiten wellicht uitgebreid kunnen worden naar andere partijen en andere landen.

De bilaterale samenwerkingsprojecten van de Dettmeijerstichting richten zich ook dit jaar op Tsjecho-Slowakije, Roemenië en wellicht op de Baltische staten.

De projecten behelzen het organiseren van seminars in de landen zelf en in Nederland, alsook het organiseren van stages.

De onderwerpen betreffen verschillende aspecten van liberale politiek (b.v. gemeentepolitiek) en specifieke onderwerpen (zoals campagnevoeren, ziektekostenverzekeringen, buitenlandse politiek). De verzoeken om voorlichting over deze onderwerpen komen van de zusterpartijen zelf.

Ook wordt soms de komst van liberalen uit Oost-Europa naar congressen en seminars van andere organisaties gesponsord (LI, JOVD, IFLRY, Vrouwen in de VVD).

Voor coördinatie van al deze activiteiten worden contacten onderhouden met andere instellingen die in Oost-Europa ac-

tief zijn: ELDR, FNS, NDI, en andere politieke partijen.

Evaluatie en follow-up

De seminars en stages over de onderwerpen van 1991 kunnen een vervolg krijgen in het programma van 1992, alsmede nieuwe onderwerpen, die ook weer afgestemd zullen zijn op de behoeften en verzoeken uit de landen zelf.

Tsjecho-Slowakije:
Omdat vooralsnog de LDS de enige liberale partij blijft van Bohemen en Moravië, is er het plan om ook in 1992 projecten voor hen te blijven organiseren, zoals een seminar over het campagnevoeren, i.v.m. de verkiezingen in Tsjecho-Slowakije in juni 1992. Uiteraard zullen ook de contacten met de partijen van Klaus en Dienstbier worden geactiveerd en zal de stichting de ontwikkelingen goed blijven volgen, i.v.m. eventuele uitbreiding van de activiteiten naar deze partijen.

Hongarije:
Bij recent bezoek aan Hongarije (ELDR-seminar) kwam van SDS de wens voor een seminar over verzuiling i.v.m. minderheden- en integratieproblematiek.

Roemenië:
Verliep de samenwerking met de zusterpartijen in Tsjecho-Slowakije en Hongarije zeer bevredigend, de samenwerking met de PNL in Roemenië was tijdens het bezoek in oktober niet optimaal en ook gezien de ontwikkeling van deze partij is besloten voorlopig de activiteiten in deze richting op een lager pitje te zetten. Er zijn inmiddels wél goede contacten ontwikkeld met de Burgeralliantie in Roemenië, die vooralsnog een liberale partij gebleken is. Eventueel kunnen hier projecten voor georganiseerd worden.

Bijlage VII

Rapport van de commissie solidariteitsomslag.

I. INLEIDING

Op verzoek van het penningmeesters-overleg, bijeen in vergadering op 17 april 1991, is een commissie samengesteld, teneinde onderzoek te doen naar de zgn solidariteitsomslag, een regeling waarbij het door de algemene vergadering vastgestelde contributieaandeel voor de kamercentrales tussen die kamercentrales wordt verdeeld.

Leden van de commissie waren: drs. P. Ressenaar, voorzitter, A. van Hulst (kK Den Bosch), J. R. A. Raasveld (Kc Amsterdam), mw M. H. G. C. Kleijn-van der Wulp (Kc Den Haag), drs. R. B. Pier (Kc Friesland), ing. P. Th. Tirion (Kc Gelderland) en mr. D. W. Zwart (ambtelijk secretaris).

De commissie vergaderde op 16 mei 1991 en 20 juni 1991 in het Thorbeckehuis te Den Haag.

II. TAAKSTELLING

De commissie had tot taak de volgende vragen te beantwoorden.

- Wanneer is de omslagregeling van kracht geworden en wat waren de argumenten die tot het instellen van de omslag hebben geleid?
- Zijn de oorspronkelijke argumenten in het heden nog actueel?
- Is de formule van de huidige verdeling nog evenwichtig?
- Dient de solidariteitsomslag in de reglementen te worden vastgelegd?

III. BEVINDINGEN

Het hoofdbestuur heeft in de 46ste AV (29ste JAV) op 12 en 13 maart 1976 te Rotterdam het voorstel gedaan een solidariteitsomslag in te stellen m.b.t. de kamercentrales. In dat voorstel werd de contributie ca. 70 % gelijkmatig en 30 % naar ledenaantal verdeeld.

Argumentatie: „(...) Kamercentrales hebben immers basiskosten die niet samenhangen met het ledenaantal. Het hoofdbestuur denkt hierbij aan de vervulling van de wens dat iedere kamercentrale een part-time bezet eigen in-

lichtingenbureau met administratie heeft, o.a. als vraagbaak voor afdelingen en centrales.”

Op het hoofdbestuursvoorstel werd een tegenvoorstel ingediend van de kamercentrales Dordrecht, Gelderland, Haarlem, Leiden en Utrecht. Dit voorstel voorzag in een vast basisbedrag per kamercentrale, terwijl het resterende bedrag op basis van het ledental van de kamercentrales werd verdeeld.

Argumentatie: „(...) dat bij een dergelijke verdeling enerzijds zoveel mogelijk tegemoet gekomen aan het (gerechtvaardigde) bezwaar met betrekking tot de 'zwakke' centrales, anderzijds wordt recht gedaan aan de numerieke omvang van de 'sterke' centrales.”

In de algemene vergadering werd uiteindelijk naast beide genoemde voorstellen een amendement van de (inmiddels opgeheven) afdeling Land van Altena in stemming gebracht. Dit voorstel is de huidige regeling waarbij de contributie voor de helft gelijkmatig wordt verdeeld en voor de andere helft naar rata van het aantal leden.

Argumentatie: „(...) dat het voorstel van het hoofdbestuur (...) een te grote achteruitgang voor de grote kamercentrales betekent. Er wordt hierbij te weinig rekening gehouden met de hogere eisen die aan het apparaat van een grotere kamercentrale moeten worden gesteld en de hiermede gepaard gaande kosten (...) dat het tegenvoorstel van de vijf grote kamercentrales (...) onvoldoende tegemoet komt aan de basiskosten van de kleinere centrales.”

Het amendement van de afdeling het Land Van Altena werd uiteindelijk met 712 tegen 659 stemmen in de algemene vergadering aangenomen.

Hoewel de oorspronkelijke gedachte „de wens dat iedere kamercentrale een part-time bezet eigen inlichtingenbureau met administratie heeft, o.a. als vraagbaak voor afdelingen en centrales” nimmer is gerealiseerd, blijkt het argument dat iedere kamercentrale bepaalde basiskosten heeft die niet louter en alleen samenhangen met het aantal leden binnen de kamercentrale nog steeds actueel is.

De oorsprong van deze basiskosten verschilt echter. Het blijkt dan ook onmogelijk een gemeenschappelijke factor in de basiskosten aan te wijzen, aangezien het bestedingspatroon een subjectieve keuze is van iedere kamercentrale, die samenhangt met de eigen verantwoordelijkheid van het individuele kamercentralebestuur. In elk geval is komen vast te staan dat er een aantal kamercentrales zijn die zich in een bijzondere positie bevinden t.o.v. de overige kamercentrales. Dit zijn achtereenvolgens:

- De stedelijke kamercentrales
Zij zijn tevens afdeling en ondercentrale en kampen met een grote daling van het ledenbestand t.g.v. de voortschrijdende suburbanisatie en vergrijzing. Deze kamercentrales ontvangen weliswaar een contributieaandeel voor de afdeling en ondercentrale doch dit is niet voldoende om als afdeling te kunnen functioneren.
- Zeer kleine kamercentrales.
Door het relatief lage aantal leden binnen de kamercentrale grenzen (< 3 % van het landelijke ledenaantal) hebben deze kamercentrales niet voldoende middelen om te kunnen functioneren.
- Zeer grote kamercentrales
Door het relatief grote aantal leden (> 10 % van het landelijke ledenaantal) worden zij onevenredig zwaar belast door de huidige omslagregeling, waardoor hun functioneren wordt belemmerd.

Met betrekking tot reglementaire vastlegging is de commissie tot de conclusie gekomen dat zodanige vastlegging niet noodzakelijk is om de juridische kracht van de omslag te waarborgen. Vaststelling door algemene vergadering (zoals in 1976 is gebeurd) is op zich voldoende. Om echter misverstanden omtrent de regeling - nu en in de toekomst - weg te nemen adviseert de commissie de solidariteitsomslag te beschrijven en op te nemen in het huishoudelijk reglement.

IV. CONCLUSIE

De commissie heeft vastgesteld dat enerzijds verdeling louter op basis van

het ledenaantal voorbij gaat aan het bestaan van bepaalde basiskosten per kamercentrale en anderzijds dat de huidige formule voor de solidariteitsomslag onvoldoende recht doet aan de bijzondere positie van de genoemde categorieën kamercentrales. De contributie voor de kamercentrales dient daarom tussen de kamercentrales verdeeld te worden, waarbij het niet anders kan zijn dan dat zoveel mogelijk de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, doch waarbij tevens rekening gehouden moet worden met de hierboven genoemde bijzondere omstandigheden van sommige kamercentrales.

Hoewel de commissie onderkent dat er sprake is van een arbitraire verdeling, immers het ontbreken van een gemeenschappelijke factor maakt een arbitraire verdeling noodzakelijk, komt zij met de grootst mogelijke meerderheid tot het eerder vermelde voorstel.

Bijlage VIII

Levensbeschrijvingen kandidaten (in alfabetische volgorde):

mevr. A. A. Aeyelts Averink-Winsemius te Krimpen a/d IJssel, 25-06-1939. Opleiding: HBS-B; Westerse Sociologie RU Leiden (gedeeltelijk). Politiek vertegenwoordigende functies: lid gemeenteraad Krimpen a/d IJssel 1982-heden; AB Recreatieschap Krimpenerwaard 1987-heden. Politiek bestuurlijke functies: voorzitter bestuur VVD-afd. Krimpen a/d IJssel 1978-1982; AB KC Leiden 1977-1983; penningmeester landelijk bestuur Vrouwen in de VVD 1983-1987; lid partijraad 1982-1987; lid hoofdbestuur 1987-heden; lid partijcommissie ontwikkelingssamenwerking 1990. Overige functies: gedelegeerd commissaris N.V. 1975-1991; AB/DB Prov. Bibliotheekcentrale Zuid-Holland 1985-1988; AB/Vz bestuur Neutraal

Bijzondere Scholengemeenschap HAVO/VWO 1985-1988; commissie Leidraad Gemeenteprogramma 1991; commissie Landelijk Provincieprogramma 1991; bestuur Consumentenbond 1989; Bondsraad ANWB 1990; DB Nationale commissie voorlichting en bewustwording Ontwikkelingssamenwerking (NCO) 1990; Raad van bestuur Verpleeghuis 1990.

drs. M. A. J. Knip te Emmeloord, 14-04-1947. Opleiding en loopbaan: 1967-1971 Kon. Mil. Academie, sociale en economische studierichting; 1970-1975 RU Utrecht, rechten, bestuurswetenschappelijk Vrij Doctoraal; 1971-1976 off. Kon. Landmacht, Cavalerie, twee lijnfuncties, een staffunctie; 1976-1978 min. van Financiën, projectleider financiële instrumenten (subsidies, heffingen, belastinguitgaven etc.); 1979-1983 min. van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Rijksplanologische Dienst; plv. hfd. afd. bestuursaangelegenheden; 1984-1989 burgemeester van Hasselt; sedert 1 februari 1989 burgemeester van Noordoostpolder; 1986-1989 vrz. KC Overijssel; lid hoofdbestuur sedert 1989.

mevr. F. M. Roscam Abbing-Bos te Rijswijk, 30-12-1932; stewardess KLM 1952-1956; VVD-lid sedert 1968; allerlei bestuursfuncties o.a. in de oudercommissie, schoolraad, vereniging voor openbaar onderwijs, vereniging Natuur en Milieu 1960-1974; vrz. VVD-afd. Holten 1972-1974; VVD-lid gemeenteraad Holten (fractievz.) tevens secretaris kc. Zwolle 1974-1978; vrz. vrouwenraad Vlagtwedde, bestuurslid prov. vrouwenraad Groningen, vrz. leermarkt Vlagtwedde, bestuurslid Regionaal Educatief Centrum Oost-Groningen 1979-1986; buitenuniversitair lid Universiteit R.U. Groningen 1982-1986; buitenuniversitair lid Universiteitsraad R.U. Leiden 1986-heden; fractievz. van de buitenuniversitaire leden sinds 1989. Lid hoofdbestuur sedert 1990.

Besluiten

88ste Algemene Vergadering

inzake reglementen PS en richtlijnen GR

Met betrekking tot PS:

Door de 87ste algemene vergadering is een groot aantal besluiten inzake PS genomen. Daartoe wordt verwezen naar de besluitenlijst van voornoemde vergadering die gepubliceerd is in Vrijheid en Democratie van december 1991, blz. 20. Een aantal besluiten diende echter nog te worden genomen door de 88ste algemene vergadering.

- Die besluiten zijn de volgende:
- het tijdpad zoals voorgesteld door de afdeling Leidschendam wordt als leidraad verwerkt in alle artikelen van beide reglementen (aanvaard met 178 tegen 82 stemmen);
  - het voorstel als opgenomen in de nota van wijziging van het hoofdbestuur inzake het doen vervallen van de begrippen verkiesbaar/onverkiesbaar wordt overgenomen waarvoor in de plaats komt - in de daarvoor relevante artikelen - een toevoeging waaruit moet blijken dat de voorlopige kandidaat bij definitieve verkiezing of plaatsvervulling de zetel in de staten ook werkelijk zal gaan bezetten. Door deze toevoeging blijft het voor de leden van de partij duidelijk welk gewicht aan de kandidatuur van betrokkene moet worden toegekend (ook inzake de Richtlijnen GR is dit besluit van toepassing);
  - de beide reglementen PS met de door de algemene vergadering aangebrachte wijzigingen zijn vervolgens integraal aanvaard;
  - het hoofdbestuur krijgt mandaat zowel inhoudelijk als redactioneel deze en de overige besluiten in de beide reglementen te verwerken, evenals dat t.a.v. de Richtlijnen GR.

Met betrekking tot GR:

- algemeen**
- moties 1 t/m 4 (afd. Tilburg, afd. Capelle a/d IJssel, afd. Amstelveen, afd. Leidschendam) afgewezen of ingetrokken (betekenis van deze afwijzing is dat de algemene vergadering instemt met het doen vaststellen van Richtlijnen GR als nieuwe opzet en inhoudgeving aan de wijze waarop de kandidaatstelling GR zich binnen de VVD dient te voltrekken);
  - motie 5 (afd. Leidschendam) afgewezen;
  - motie 6 (afd. Avereest) overgenomen;
  - amendement 8 (afd. Roermond) overgenomen.
- hoofdstuk I, punt 3 en 4**
- amendement 7 (afd. Leidschendam) en 10 (afd. Haarlemmeer) afgewezen of overbodig.
- hoofdstuk I, punt 2**
- amendement 9 (afd. Haarlemmeer) afgewezen.
- hoofdstuk I, punt 3**
- amendement 11 (afd. Leiden) overgenomen.
- hoofdstuk I, punt 5, 6 en 8**
- motie 12 (afd. Amstelveen) afgewezen;
  - amendement 13 (afd. Groningen) afgewezen;
  - amendement 14 (afd. Haarlemmeer), amendement 31 (afd. Den Haag) en amendement 32 (afd. Roermond) ingetrokken na toezegging dat een commissie GR kan worden ingesteld, hetgeen geen verplichting inhoudt;

- amendement 15 (afd. Amsterdam) afgewezen.

hoofdstuk I, punt 7

- amendement 16 (afd. Zeist) in samenhang met amendement 17 (afd. Roermond), amendement 18 (afd. Capelle a/d IJssel) en amendement 19 (afd. Voorschoten) afgewezen met de vaststelling dat bij voorkeur de ondercentrale wordt ingeschakeld als de afdeling niet zelf de kandidaatstelling kan verzorgen;
- amendement 20 (afd. Roermond) afgewezen.

hoofdstuk I, punt 8

- motie 21 (afd. Avereest) ingetrokken;
- amendement 22 (afd. Eindhoven) afgewezen;
- amendement 23 (afd. Leiden) overgenomen.

hoofdstuk I, punt 11

- amendement 24 (afd. Haarlemmermeer) overgenomen.

hoofdstuk II, punt 1

- amendement 25 (afd. Amstelveen) overgenomen.

hoofdstuk II, III, IV en V, punt 2 en/of 3

- amendement 26 (Vereniging van Staten- en Raadsleden), amendement 29 (Vereniging van Staten- en Raadsleden), amendement 34 (Vereniging van Staten- en Raadsleden), amendement 39 (Vereniging van Staten- en Raadsleden) overgenomen, een tijdpad zal worden verwerkt in deze Richtlijnen.

hoofdstuk II, III, IV, V en VI, punt 3, 4 of 5

- amendement 27 (afd. Leiden), amendement 30 (afd. Leiden), amendement 36 (afd. Leiden) ingetrokken, amendement 40 (afd. Leiden) en amendement 49 (afd. Leiden) afgewezen;
- amendement 28 (afd. Avereest) ingetrokken.

hoofdstuk IV en V, punt 1 en/of 2

- amendement 33 (afd. Capelle a/d IJssel) overgenomen.

hoofdstuk IV, punt 4

- amendement 35 (afd. Haarlemmermeer) afgewezen.

hoofdstuk IV, punt 5

- amendement 37 (afd. Haarlemmermeer) afgewezen;
- amendement 38 (afd. Zeist) afgewezen.

hoofdstuk VI, algemeen

- amendement 41 (afd. Zeist) ingetrokken en amendement 42 (afd. Capelle a/d IJssel), amendement 43 (afd. Voorschoten), motie 44 (afd. Amstelveen) en motie 47 (afd. Groningen); het laten vervallen van dit hoofdstuk wordt afgewezen, wel zal een afdeling de vrijheid hebben al dan niet een commissie in te stellen die belast wordt met het leiding geven aan de kandidaatstelling. (Te vergelijken met

de „oude” kandidaatstellingscommissie).

Overigens is het inschakelen van de ondercentrale c.q. kamercentrale mogelijk - gelet op eerder aanvaarde amendementen c.q. moties.

hoofdstuk VI, punt 1, 2 en 3

- amendement 45 (afd. Tilburg), amendement 46 (afd. Tilburg) en amendement 48 (afd. Tilburg) wordt afgewezen met overigens de constatering dat de inschakeling van de ondercentrale nog sterker beklemtoond wordt.

hoofdstuk VII, punt 2

- amendement 50 (afd. Roermond) overgenomen en amendement 51 (afd. Haarlemmermeer) en amendement 52 (afd. Amstelveen) afgewezen;
- amendement 53 (afd. Avereest) overgenomen.

hoofdstuk VII, punt 7.1 en 8

- amendement 54 (afd. Haarlemmermeer) en amendement 56 (afd. Haarlemmermeer) afgewezen.

hoofdstuk VII, punt 7.4

- amendement 55 (afd. Groningen) afgewezen.

hoofdstuk VII, punt 8

- amendement 57 (afd. Haarlemmermeer) afgewezen.

hoofdstuk VII, punt 9

- amendement 58 (afd. Avereest) overgenomen.

hoofdstuk VII, titel

- amendement 59 (afd. Amstelveen) overgenomen.

hoofdstuk X, punt 2

- amendement 60 (afd. Roermond) afgewezen.

Tevens werd vastgelegd dat een afdeling de vrijheid heeft om op basis van deze richtlijnen een eigen reglement op te stellen dat overigens de goedkeuring behoeft van het hoofdbestuur. Ook werd al eerder gesteld dat het hoofdbestuur zowel inhoudelijk als redactioneel mandaat heeft het concept van voornoemde richtlijnen aan te passen aan de besluiten c.q. toezeggingen door en aan de algemene vergadering gedaan. Ten slotte heeft de algemene vergadering het voorstel van het hoofdbestuur overgenomen om in 1992 geen integrale wijziging van statuten en huishoudelijk reglement door de partij te laten behandelen.

Opgesteld door het hoofdbestuur op 20 januari 1992.

Conform art. 46 hr. heeft de commissie bestaande uit de leden (in alfabetische volgorde): mev. drs. M. Brouwer-van Wijk te Sneek; J. Kruis te Schelluinen en W. B. Verboom te Hengelo (Ov.); de besluitenlijst overeenkomstig artikel 46.2 hr. gecontroleerd en heeft zij vervolgens deze lijst definitief vastgesteld op 24 januari 1992.

Delfzijl. Aanvang 20.30 uur. PKB m.b.t. de Wadden.
DEVENTER - 9 maart. De heer mr. A. J. te Veldhuis. Hotel Royal, Brink, Deventer. Aanvang 20.30 uur. Stedendriehoek/Stadsgewesten.
DOETINCHEM - 23 februari. Mevrouw mr. E. J. J. E. van Leeuwen-Schut. 't Onland, Rekhemseweg 175, Doetinchem. Aanvang 16.00 uur. Oud-ledendag.
OC DOKKUM/KOLLUM - 23 maart. De heer R. L. O. Linschoten, Dorpshuis De Colle, Kollum. Aanvang 20.00 uur Actuele politiek.
DORDRECHT - 24 februari. De heer dr. R. W. de Korte. Taveerne Ter Merwe, Wijkstraat 241, Dordrecht. Aanvang 20.15 uur. Minder subsidies, lagere belastingen, meer werk.
EMMELOORD - 9 maart. Dhr. R. L. O. Linschoten. Café: „The bottom of the sea”. Lange Nering 126, Emmeloord. Aanvang 20.30 uur. Algemene politiek.
ETTEN-LEUR - 9 maart. Mevrouw drs. M. M. H. Kamp. Partycentum De Turfhoef, Baai 327, Etten-Leur. Aanvang 20.30 uur. Stelselwijziging ziektekostenverzekeringen.
KC GELDERLAND/EDE - 16 maart. De heer mr. drs. F. Bolkestein. De Reehorst, Bennekomseweg 24, Ede. Aanvang 20.00 uur. Actuele politiek.
GOEREE OVERFLAKKEE/DIRKS-LAND - 20 maart. De heer mr. A. J. te Veldhuis. Verenigingsgebouw de

De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen of in te korten. Plaatsing betekent niet dat de redactie de inhoud onderschrijft.

Buitenspel gezet

Begin mei 1991 hebben twee van onze VVD-leden, de heren Tjoonk en Bouwmeester, beiden agrariërs, een brief gestuurd naar de VVD-fracties in de Eerste Kamer, de Tweede Kamer, Provinciale Staten en instanties zoals de Gelderse maatschappij van Landbouw.

In dit schrijven zetten zij uiteen hoe naar hun mening de huidige overheidsmaatregelen t.o.v. de landbouw onterecht zijn. Zij vragen zich af waarop politici hun milieubeleid baseren. Kloppen de cijfers wel die bekend zijn gemaakt en hoe zijn die tot stand gekomen? Zij vinden dat de verschillende geleerden elkaar nog tegenspreken. Het verdient daarom aanbeveling om de onderzoeksmethoden te controleren op de juistheid van de uitkomsten.

Tweede-Kamerlid Jan te Velthuis heeft destijds de brief doorgestuurd naar de minister van Landbouw en Natuurbeheer, de heer Bukman, om van hem een reactie te ontvangen en de minister heeft begin november hierop gereageerd middels een brief aan de heer Tjoonk en Bouwmeester.

Wij, als afdeling, verheugen ons dat vragen en opmerkingen van leden met veel interesse door de Tweede-Kamerleden worden meegenomen en zij zorg dragen voor een reactie van de minister van Landbouw en Natuurbeheer.

Wat wij echter betreuren is dat dit niet geldt voor de VVD-fracties in de Eerste Kamer en in Provinciale Staten. Deze hebben zich niet de moeite getroost om leden aan wie de problemen zo na

aan het hart liggen zelfs maar een bericht van ontvangst te sturen. Hierdoor voel je je als lid buitenspel gezet en vraag je je af waarom je deze personen als jouw vertegenwoordiger hebt gekozen.

VVD-Afdeling Vorden.

EG een hobby?

„Gemengde gevoelens overheersen resultaat” luidt de kop van het laatste partijblad. En terecht. Ik kan me trouwens de hele euforie over de EG niet goed voorstellen. In al de jaren dat deze organisatie bestaat lijkt mij dat de kosten niet voor de baat zijn uitgegaan.

Over éénheid gesproken: men is in al die jaren heen en weer blijven rijden tussen Brussel, Luxemburg en Straatsburg. Een uitermate kostbare geschiedenis lijkt mij. Men ziet ook geen kans om tegen Joegoslavië een eensluidend slagvaardig beleid uit te voeren met als resultaat een enorm gezichtsverlies.

Wat hebben wij terecht gebracht van de EG in het klein: de BeNeLux? Wel is algemeen bekend dat een paar duizend Nederlanders over de Belgische grens zijn gaan wonen, waar men veel minder belasting betaalt. Deze minderopbrengst moet natuurlijk door achterblijvers wel worden opgebracht. In mijn ogen is de EG-organisatie een uiterst dure hobby voor politici. Ik hoop het te beleven dat daarin verandering ten goede komt.

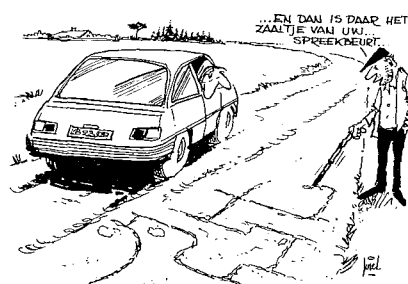
H. J. Baidenmann,
H.I. Ambacht.

„Die Waarheit macht frei”

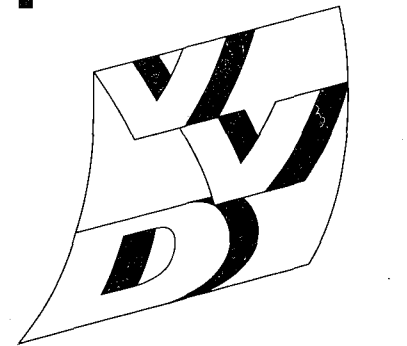
Tot mijn zeer grote verbazing heb ik in geen enkele krant noch op t.v. enig commentaar gelezen of gehoord op de documentaire: „Die Waarheit macht frei”, die door Nederland 1 in december werd uitgezonden. Toch zullen velen, die de uitzending hebben gevolgd, meer dan geschokt zijn over het enorme kwaad, dat - goed georganiseerd - wereldwijd de kop opsteekt: het neo-nazisme dat nu na circa 60 jaar wéér een bedreiging voor de mensen aan het worden is.

In de democratie staat het recht van vrije meningsuiting heel hoog in het vaandel. Wanneer echter aan die meningsuiting geweld wordt toegevoegd en de meest elementaire menselijke waarden worden bedreigd, kunnen en mogen we niet blijven toezien en de schouders ophalen: „Het gaat wel over...”. Wat doen wij, als aankomend verenigd Europa tegen dit vervloekte verderfelijke systeem: oorzaak van de Tweede Wereldoorlog met zijn circa 60 miljoen doden?

We kunnen nu echt niet meer zeggen:

RHENEN - 17 februari. De heer drs. D. J. D. Dees. Zalencentrum Het hof van Rheden, Benedenzaal, Grutterstraat 17, Rheden. Aanvang 20.00 uur. Stelselwijziging ziektekostenverzekeringen.
SOEST/SOESTERBERG - 24 februari. Mevrouw S. van Hoemskerck Pillis-Duvekot. Rest. de Soesterduinen, Soesterbergsestraat 188, Soest. Aanvang 20.00 uur. Defensiepolitiek.
WAGENINGEN - 24 februari. De heer H. F. Dijkstal. Rest. Avondwake, Hoevestein 217, Wageningen. Aanvang 20.00 uur. Vreemdelingenbeleid.
WESTERSCHOUWEN/BURGH HAAMSTEDE - 9 maart. De heer H. F. Dijkstal. Dorpshuis De Schutse, Julianastraat 22, Burgh Haamstede. Aanvang 20.30 uur. Asielzoekersbeleid.
WIJERINGERWERF - 24 februari. De heer J. Franssen. Motel Wieringermeer, Wieringerwerf. Aanvang 20.00 uur. Onderwijs.
UDEN - 19 maart. De heer ir. D. Luteijn. Zalencentrum Marketspace, Markt, Uden. Aanvang 20.00 uur. Actuele politiek.
OC MONTFERLAND/ZELHEM - 23 maart. De heer mr. A. J. te Veldhuis, Gebouw De Korenaar, Dorpsstraat 87, Halle. Kleine kernenbeleid tegen de achtergrond van de Vierde Nota Ruimtelijke ordening.

„We hebben het niet geweten”: in rode letters was dit te zien op het scherm na de uitzending.

Jan R. Bormans,
Sneek.

Publiek debat

Ondanks de groeiende kritiek op Jeltsin, denkt deze nog niet aan aftreden. Daartoe zal hij echter onherroepelijk worden gedwongen op het moment dat de Russen beseffen dat zij met de vrije markt het paard van Troje hebben ingehaald. Het houten gevaarte dat hen niet kan brengen naar de beoogde stralende toekomst: „De rechtvaardige samenleving, waarin niemand iets tekort komt.”

Het universeel ideaal dat nu eenmaal niet gerealiseerd kan worden via een economische (wereld)orde waarin het totalitaire recht van de sterkste heerst, maar alleen via een juridische (wereld)orde die iedereen volledig recht doet en totaal tot zijn recht laat komen. Daarbij moet worden gedacht aan de verwerkelijking van de mensenrechten als gevolg van de uitgroei van de VN tot een mondiaal beleidsorgaan met bovennationale bevoegdheden.

Begrijpelijkerwijs zal onze regering „uit zichzelf” geen enkel initiatief in die richting ontplooiën... Vandaar dat het hoog tijd wordt voor een in alle openheid gevoerd „publiek debat” over ons mensenrechtenbeleid. (ingekort)

Wouter ter Heide,
Langenholte.

**IN MEMORIAM
SBN MR DR G. L.
LINDNER**

Op 2 januari 1992 overleed Gerard Lindner, op de nog jonge leeftijd van 63 jaar.

Gerard was niet alleen een goed marine-officier, maar ook een uitstekend jurist. Hij was de stuwende kracht achter de herziening van het militair straf- en tuchtrecht. Dit levenswerk heeft hij tot een zeer goed einde weten te brengen. Zijn goede kennis van zaken, ijver en inzet werden ook beloond met een promotie over dit onderwerp aan de Universiteit te Leiden.

Gerard was een toegewijd VVD-er. Hij was een heel lange tijd voorzitter van de VVD-Defensiecommissie.

Hij heeft die functie met veel plezier en vooral veel overtuiging op een onnavolgbare wijze vervuld.

Gerard was rationeel en zakelijk, maar tegelijk heel menselijk en dienend. Hoewel hij oog had voor de formele aspecten, bezat hij een grote dosis humor en relativeringsvermogen.

Bogend op een rijke ervaring binnen de krijgsmacht, een grote mate van spitsvondigheid, accuratesse en betrokkenheid, wist Gerard als geen ander leiding te geven aan onze Commissie.

Hij wist de kwaliteit van het werk van de Defensie Commissie steeds op een hoog peil te houden.

Zijn voorkeur ging uit naar een strakke leiding, wat hem gemakkelijk afging omdat een ieder hem als autoriteit erkende. Anderzijds had hij ook oog voor het feit, dat allen op vrijwillige en onbezoldigde wijze zich voor de Commissie inzetten. Als er een vergaderlokatie gevonden moest worden, was de commissie altijd welkom in zijn huis waar hij zelf - op professionele wijze - voor de maaltijd zorgde, soms op basis van het Marine Kookboek, dat hij zelf schreef.

Gerard is veel te vroeg van ons heengegaan, en de VVD verliest in hem een groot en goed mens. Hij ruste in vrede.